

181. Perjantaina 17 päivänä joulukuuta 1993

kello 12

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi valtion eläkelain, valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen sekä valtion perhe-eläkelain muuttamisesta ja laeiksi kansanedustajain eläkelain sekä valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain muuttamisesta.... 5690

Hallituksen esitys n:o 96
Lakialoitteet n:ot 93/1991 vp ja 55
Toivomusaloite n:o 1027/1991 vp
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 58

2) Ehdotukset luotto- ja rahoituslaitoksia ja niiden toimintaa koskeviksi laeiksi 5693

Hallituksen esitys n:o 295/1992 vp
Lakialoitteet n:ot 29/1991 vp, 15/1992 vp sekä 21, 32 ja 36
Talousvaliokunnan mietintö n:o 50

Kolmas käsittely:

3) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen 33 §:n muuttamisesta 5695

Hallituksen esitys n:o 138
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17

4) Ehdotukset laiksi kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ,,

Hallituksen esitys n:o 61
Lakivaliokunnan mietintö n:o 25

S.
5) Ehdotus laiksi oikeudenkäyntiin ja esitutkintaan osallistuvien henkilöiden koskemattomuudesta eräissä tapauksissa 5695

S.
Hallituksen esitys n:o 62
Lakivaliokunnan mietintö n:o 26

6) Ehdotus laiksi entisen Jugoslavian alueella tehtyjä rikoksia käsittelevän sotarikostuomioistuimen toimivallasta ja tuomioistuimelle annettavasta oikeusavusta . ,,

Hallituksen esitys n:o 278
Lakivaliokunnan mietintö n:o 27

7) Ehdotukset laeiksi lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain sekä ulkomailla annetun elatusapua koskevan päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain 8 §:n muuttamisesta 5696

Hallituksen esitys n:o 60
Lakivaliokunnan mietintö n:o 28

8) Ehdotus laiksi eräille omaisuudenhoitoyhtiöille myönnettävistä veronhuojenuksista ,,

Hallituksen esitys n:o 284
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 78

9) Ehdotukset laeiksi verotuslain, enakkoperintälain, veronkantolain sekä veron viivästyskorosta ja jäämämaksusta annetun lain muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys n:o 279
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 79

10) Ehdotus tilastolaiksi ,,

Hallituksen esitys n:o 106
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 26

S. **Ilmoitusasiat:**

11) Ehdotus laiksi Nuuksion kansallispuistosta 5697

Hallituksen esitys n:o 111
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 15

Ainoa käsittely:

12) Ehdotus eduskunnan työjärjestyksen 18 b §:n muuttamisesta „

Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 2
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18

13) Ehdotus puhemiehelle tulevasta määrärahasta niiden kulujen korvaamiseksi, joita hänellä on ollut valtiopäivien aikana „

Esitellään:

14) Hallituksen esitys n:o 305 laiksi Kemijoen vesistöissä olevan koskiomaisuuden luovuttamisesta ja vaihdosta annetun lain kumoamisesta 5698

15) Ed. Metsämäen ym. lakialoite n:o 61 tilintarkastuslaiksi 5700

16) Ed. Hurskaisen ym. lakialoite n:o 62 laiksi velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta „

17) Hallituksen kertomus valtiovarainhoidosta ja tilasta vuonna 1992 (K 15) „

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Nimenuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho E., Anttila S-L., Björkenheim, Donner, Hiltunen, Iivari, Jokiniemi, Kalli, Korkeaoja, Lahikainen, Leppänen J., Pokka, Rajamäki, Rehn E., Rehn O., Rönholm, Salolainen ja Sasi.

Nimenuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Björkenheim, Kalli, Jokiniemi, Sasi ja Pokka.

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat yksityisasioiden vuoksi tästä päivästä edustajat Hiltunen, Lahikainen, Lehtinen, E. Rehn ja Rönholm sekä tämän kuun 20 päivään ed. S-L. Anttila.

Eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että 13 päivänä joulukuuta 1985 annetun valuuttalain 8 §:ssä säädettyä tarkoituksessa on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut sanotun lain nojalla 2 päivänä joulukuuta 1993 annettu

Valtioneuvoston päätös valuuttalain täytäntöönpanosta annetun päätöksen muuttamisesta.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kirjalliset kysymykset

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 601, 604, 609, 610, 612—614, 617, 618, 623 ja 626. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi valtion eläkelain, valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen sekä valtion perhe-eläkelain muuttamisesta ja laeiksi kansanedustajain eläkelain sekä valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 96
Lakialoitteet n:ot 93/1991 vp ja 55
Toivomusaloite n:o 1027/1991 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 58

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 58. Eilen pidetyssä kolmannessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Yleiskeskustelussa on ed. Muttilainen ed. Skinnarin kannattamana ehdottanut, että ensimmäisen lakiehdotuksen käsittelyn pohjaksi hyväksyttäisiin I vastalauseeseen sisältyvä lakiehdotus.

Ed. Stenius-Kaukonen on ed. Laineen kannattamana ehdottanut, että ensimmäisen lakiehdotuksen käsittelyn pohjaksi hyväksyttäisiin II vastalauseeseen sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin äänestetään ed. Muttilaisen ja ed. Stenius-Kaukonen ehdotusten välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Muttilaisen ja ed. Stenius-Kaukonen ehdotusten välillä.

Ed. Muttilaisen ehdotus ”jaa”, ed. Stenius-Kaukonen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 26 ei-ääntä, 24 tyhjää; poissa 24. (Ään. 1)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Muttilaisen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Muttilaisen ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on ed. Muttilaisen ehdotus hyväksytty.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 77 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 23. (Ään. 2)

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen yksityiskohdittaiseen käsittelyyn.

1 §

Keskustelu:

Ed. Stenius-Kaukonen: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 1 § muutetaan niin kuin on II vastalauseessa, mikä tarkoittaa sitä, että yhden kuukauden katkon sijasta kuuden kuukauden katko tekee palveluksessa olevasta uuden edunsaajan eli parantaa tilapäisessä palvelussuhteessa olevien asemaa.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Stenius-Kaukonen tekemää ehdotusta, ettei kohtuuttomasti kohdeltaisi määräaikaista työntekijöitä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Stenius-Kaukonen ed. O. Ojalan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Stenius-Kaukonen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 76 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 23. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

2, 4, 5, 5 a, 5 b, 6—9, 9 a ja 9 b § hyväksytään keskustelutta.

9 c §

Keskustelu:

Ed. Stenius-Kaukonen: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 9 c § saa sen muodon kuin on II vastalauseessa eli yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja säilyy 55 vuodessa.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Stenius-Kaukosen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Stenius-Kaukonen ed. O. Ojalan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Stenius-Kaukosen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 41 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 23. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

9 d §

Keskustelu:

Ed. Stenius-Kaukonen: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että oikeus saada osa-aikaeläkettä on 55 vuotta täytäneellä edunsaajalla eli pykälä hyväksytään II vastalauseen mukaisena.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Stenius-Kaukosen tekemää ehdotusta ja perustelen tätä sillä, että nyt on syytä päästää tässä työttömyystilanteessa osa-aikaeläkkeelle vanhemmasta päästä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Stenius-Kaukonen ed. O. Ojalan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Stenius-Kaukosen ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 144 jaa- ja 32 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 22. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

10, 10 a, 10 b, 11—13, 15, 17, 17 a, 18, 18 d, 19, 20, 25, 25 a ja 26 § hyväksytään keskustelutta.

Voimaantulosäännös

Keskustelu:

Ed. U. Anttila: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että voimaantulosäännös saa sen muodon kuin on I vastalauseessa, mikä mm. tarjoaa tietyn siirtymäajan joustavien eläkejärjestelmien ikärajoissa.

Ed. Muttilainen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. U. Anttilan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. U. Anttila ed. Muttilaisen kannattamana ehdottanut, että voimaantulosäännös hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. U. Anttilan ehdotus ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 78 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 23. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen sisältyvien toisen lakiehdotuksen lakiteksti, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä kolmannen lakiehdotuksen 6, 7, 7 c, 8, 12, 17, 22, 22 a ja 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta ryhtyy lakialoitteeseen n:o 55 pohjautuvan neljännen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

2, 3, 3 a, 4—6, 8, 11—14 ja 17 § hyväksytään keskustelutta.

Voimaantulosäännös

Keskustelu:

Ed. **A l a - H a r j a**: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että voimaantulosäännös saisi sen muodon, joka on III vastalauseessa, joka tarkoittaa, että kansanedustajat ovat samassa asemassa kuin muutkin.

Ed. **K u i t t i n e n**: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Ala-Harjan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Ala-Harja ed. Kuittisen kannattamana ehdottanut, että voimaantulosäännös hyväksyttäisiin III vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Ala-Harjan ehdotus ”ei”.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 70 jaa- ja 93 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 31. (Ään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Ala-Harjan ehdotuksen.

Johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta ryhtyy lakialoitteeseen n:o 55 pohjautuvan viidennen lakiehdotuksen yksityiskohittaiseen käsittelyyn.

1, 3 ja 4 § hyväksytään keskustelutta.

Voimaantulosäännös

Keskustelu:

Ed. **A l a - H a r j a**: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että vastaavasti voimaantulosäännös saa sen muodon, joka on III vastalauseessa. Tämä koskee valtioneuvoston jäseniä. He saavat saman eläkkeen kuin valtiolla.

Ed. **K u i t t i n e n**: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Ala-Harjan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Ala-Harja ed. Kuittisen kannattamana ehdottanut, että voimaantulosäännös hyväksyttäisiin III vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Ala-Harjan ehdotus ”ei”.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 69 jaa- ja 97 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 28. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Ala-Harjan ehdotuksen.

Johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta yhtyy sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen n:o 93/1991 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Kun sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintöä ei ole muuttamattomana hyväksytty, asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. **M ä k i - H a k o l a**: Rouva puhemies! Suuri valiokunta kokoontuu heti tämän täysistunnon keskeydyttyä.

2) Ehdotukset luotto- ja rahoituslaitoksia ja niiden toimintaa koskeviksi laeiksi

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 295/1992 vp

Lakialoitteet n:ot 29/1991 vp, 15/1992 vp sekä 21, 32 ja 36

Talousvaliokunnan mietintö n:o 50

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mie-

tintö n:o 50. Eilen pidetyssä kolmannessa täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sisältävän ensimmäisen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1—9 §, 1 luvun otsikko, 10—19 §, 2 luvun otsikko, 20—29 §, 3 luvun otsikko, 30—49 §, 4 luvun otsikko, 50—54 §, 5 luvun otsikko, 55—65 §, 6 luvun otsikko, 66 ja 67 §, 7 luvun otsikko, 68—71 §, 8 luvun otsikko, 72—81 §, 9 luvun otsikko, 82—87 §, 10 luvun otsikko, 88—92 §, 11 luvun otsikko sekä 93 ja 94 § hyväksytään keskustelut-ta.

94 a §, jota ei ole mietinnössä.

Keskustelu:

Ed. **K o r h o n e n** : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että lakiin liitetään vastalauseen mukaisesti uusi 94 a §.

Ed. **L u u k k a i n e n** : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Korhosen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Korhonen ed. Luukkaisen kannattamana ehdottanut, että lakiin lisätään vastalauseen mukainen 94 a §.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Korhosen ehdotus ”ei”.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 120 jaa- ja 41 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 37. (Ään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

95—97 §, 12 luvun otsikko, 98—102 §, 13 luvun otsikko sekä 103—111 § ja 14 luvun otsikko, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen sisältyvien

toisen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, 1 luvun otsikko, 3—7 §, 2 luvun otsikko, 8—12 §, 3 luvun otsikko, 13—16 §, 4 luvun otsikko sekä 17—26 § ja 5 luvun otsikko, johtolause ja nimike,

kolmannen lakiehdotuksen 1, 3, 9, 13, 15, 25, 27, 28 ja 39 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

neljännen lakiehdotuksen 1, 3, 6—9, 40, 47—49, 51, 52, 57, 62, 78, 84, 92, 93, 102, 105, 113 ja 135 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

viidennen lakiehdotuksen 1, 3, 5, 13 a, 14, 19, 22, 36, 42, 50, 51, 60, 63, 71, 89 ja 92 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kuudennen lakiehdotuksen 1, 7, 9, 14 ja 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

seitsemännen lakiehdotuksen 1, 5, 7, 17, 19 ja 26 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike, kahdeksannen lakiehdotuksen 3 ja 8 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

yhdeksännen lakiehdotuksen 1, 6 b, 6 c, 7 ja 7 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

kymmenennen lakiehdotuksen 19 a § ja sen edellä oleva alaotsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy talousvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Edustajat Björkenheim, Kalli ja Jokiniemi merkitään läsnä oleviksi.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 13.15.

Täysistunto keskeytetään kello 12.35.

Täysistuntoa jatketaan

kello 13.15.

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Edustajat Sasi ja Pokka merkitään läsnä oleviksi.

3) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon ja valtioväijärjestyksen 33 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 138
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17

Ensimmäinen varapuhemies:
Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista.

Koska toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset on käsiteltävä perustuslain säätämisyjärjestyksessä, ehdotan meneteltäväksi seuraavasti:

Ensin tehdään päätös siitä perustuslakivaliokunnan ehdotuksesta, joka koskee lakiehdotusten julistamista kiireellisiksi. Jos perustuslakivaliokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Jos ehdotus kiireellisiksi julistamisesta hylätään, tehdään päätös lakiehdotusten hyväksymisestä jätettäväksi lepäämään tai niiden hylkäämisestä.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset julistetaan kiireellisiksi yksimielisesti.

Lakiehdotukset hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset laiksi kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 61
Lakivaliokunnan mietintö n:o 25

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi oikeudenkäyntiin ja esitutkintaan osallistuvien henkilöiden koskemattomuudesta eräissä tapauksissa

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 62
Lakivaliokunnan mietintö n:o 26

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi entisen Jugoslavian alueella tehdyjä rikoksia käsittelevän sotarikostuomioistuimen toimivallasta ja tuomioistuimelle annettavasta oikeusavusta

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 278
Lakivaliokunnan mietintö n:o 27

Ensimmäinen varapuhemies:
Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan, ja sen kuluessa on esitettävä kaikki ehdotukset, jotka halutaan asiassa tehdä. Sen jälkeen tehdään päätös lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä noudattamalla valtioväijärjestyksen 69 §:n 1 momentissa olevia säännöksiä niiden tapausten varalta, jolloin valtiosopimus koskee perustuslakia. Lakiehdotus katsotaan rauenneeksi, jollei sitä kannata vähintään 2/3 annetuista äänistä.

Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä lakivaliokunnan mietinnön ensimmäiseen pontteen sisältyvästä ehdotuksesta, joka koskee sopimusten niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Lakivaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteeseen sisältyvä ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotukset laeiksi lapsen huollosta ja tapaamis-oikeudesta annetun lain sekä ulkomailta annetun elatusapua koskevan päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 60

Lakivaliokunnan mietintö n:o 28

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus laiksi eräille omaisuudenhoitoyhtiöille myönnettävistä veronhuojennuksista

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 284

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 78

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotukset laeiksi verotuslain, ennakkoperintälain, veronkantolain sekä veron viivästyskorosta ja jäämämaksusta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 279

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 79

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Ehdotus tilastolaiksi

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 106

Hallintovaliokunnan mietintö n:o 26

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Kolmannessa käsittelyssä on nyt ehdotus valtion tilastointia koskevaksi yleislaiksi. Sitä tullaan soveltamaan lähinnä Tilastokeskuksen tilastotoimeen, samoin kuin muihin viranomaisten laatimiin tilastoihin. Tämä ehdotus yhtenäistää tilastotoimen tietojen keräämistä. Toisaalta tässä korostetaan, että pääosaltaan näiden tilastojen tuottamisessa tulee käyttää muussa yhteydessä kerättyjä tietoja. Näin ollen tavoitteena on, että voitaisiin vähentää samoin kuin yhtenäistää viranomaisten toimesta tapahtuvan tiedon keräämistä ja vähentää näin tiedon antajien kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta on mietinnössään kiinnittänyt huomiota siihen, että koko julkisen hallinnon tilastointia muutoinkin tarkoituksenmukaisessa laajuudessa edelleen keskitetään Tilastokeskukseen. Tietenkin tässä yhteydessä on muiden viranomaisten erityisäännökset otettava tarkasteluun ja erityisesti kiinnitettävä huomiota tutkimuksen tarvitsemiin tietoihin.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta onkin perustelulausuman liittännyt mietintöönsä ja toteaa, että hallituksen tulee pikaisesti tehdä selvitys erillisiä tilastoja laativien viranomaisten tarpeista ja tämän pohjalta antaa eduskunnalle esitys kaikkien tiedonkeruun yleisvaltuutusten pois-tamisesta lainsäädännöstä ja erityisvaltuutusten selkeästä rajaamisesta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Ehdotus laiksi Nuuksion kansallispuistosta

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 111
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 15

Ensimmäinen varapuhemies:
Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta. Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä ympäristövaliokunnan mietintöön sisältyvistä kahdesta toivomuksesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ympäristövaliokunnan mietintöön sisältyvät kaksi toivomusta hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Ehdotus eduskunnan työjärjestyksen 18 b §:n muuttamisesta

Ainoa käsittely
Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 2
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on perustusvaliokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään päätösehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 18 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunta päättäne, että nyt hyväksytty eduskunnan työjärjestyksen muutos tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 1994.

Hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Ehdotus puhemiehelle tulevasta määrärahasta niiden kulujen korvaamiseksi, joita hänellä on ollut valtiopäivien aikana

Ainoa käsittely
Valtiovarainvaliokunnan kirjelmä

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

”Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Helsinki 13.12.1993

Eduskunnalle

Edustajanpalkkiosta annetun lain 6 §:n nojalla valtiovarainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa Eduskunnan päätettäväksi, että Eduskunnan Puhemies saa niiden kulujen korvaukseksi, joita hänellä on ollut valtiopäivien aikana, 4 000 markan määrärahan kuukausittain.

Valtiovarainvaliokunnan puolesta:

Aapo Saari
Puheenjohtaja

Arvo J. Kämppi
Valiokuntasihteeri”

Keskustelua ei synny.

Valtiovarainvaliokunnan ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Hallituksen esitys n:o 305 laiksi Kemijoen vesistöissä olevan koskiomaisuuden luovuttamisesta ja vaihdosta annetun lain kumoamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Hautala: Arvoisa puhemies! Viime vuonna puhemiesneuvosto veti tämän lakiesityksen pois eduskuntakäsittelystä juuri kun se oli tulossa kolmanteen käsittelyyn. Oli nimittäin selvinnyt, että jos Kemijoki-lain kumoamisesitys eduskunnassa hyväksyttäisiin, hallitus ei pääsisi suorittamaan yli 3 800 hehtaarin maanvaihtoa, jolla pyritään Vuotoksen altaan toteuttamiseen.

Nyt hallitus on siis antanut tämän saman lakiesityksen eduskunnalle samanlaisessa muodossa. Ainoastaan yksi lause on poistettu viimevuotisesta esityksestä hallituksen esityksen perusteluissa, lause, joka kuuluu: "Tältä osin laki on ollut periaatteessa kertaluonteista tapahtumaa sääntelevä".

Ilmeisesti hallitus on löytänyt tälle laille muuttakin käyttöä kuin alkuperäinen, 50-luvulla tapahtunut maan ja koskiomaisuuden luovutus Kemijoki Oy:lle. Nimittäin se oli hyvin hyödyllinen, koska kun laki oli voimassa, eduskunta vältti taas kerran ottamasta kantaa Vuotoksen altaaseen.

Valtioneuvosto päätti 28. toukokuuta vaihtaa maita 3 800 hehtaarin edestä Sallan, Pelkosenniemen ja Savukosken alueilla. Tästä valtioneuvoston päätöksestä on valitettu. Siitä on valituksen jättänyt mm. Hirvasniemen paliskunta ja neljä pelkosenniemeläistä maanomistajaa. He ovat valittaneet korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja perusteina on mm., että valtioneuvosto sovelsi väärää lakia, ylitti toimivaltansa ennakoimalla vesioikeuden päätöstä ja menetteli virheellisesti jättäessään kuulematta paliskuntia edustavia poroisäntiä. Valitus siirtää hallintopäätöksen täytäntöpanoa. Valituksen johdosta Vuotos-alueen

valtionmaat puineen eivät ole voineet siirtyä Kemijoki Oy:lle. Yhtiön toimesta alueella kuitenkin parhailaan tehdään pätehakuita tai altaan pohjan raivausta. Valittajat ovat pyytäneet, että nämäkin keskeytettäisiin.

On todettava, että korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä valitukseen odotetaan vielä tämän vuoden puolella. Mikäli valitus hyväksyttäisiin, eduskunta joutuisi joka tapauksessa käsittelemään 3 800 hehtaarin maanvaihdon.

Lain kumoaminen on välttämätöntä, jotta Eta-sopimus voisi astua voimaan. Kuten tiedämme, Eta-sopimus astuu voimaan ensi vuoden alussa. Nyt kuitenkin tänne on laki tuotu juuri viime hetkellä, että sitä ei suinkaan ehdittäisi kumota näillä valtiopäivillä. Jotta kumoamispäätös pystyttäisiin saamaan voimaan näillä valtiopäivillä, valtiovarainvaliokunnan kauppa- ja teollisuusjaoston pitäisi tänään kokoontua ja tänään pitäisi järjestää useampia istuntoja. Mutta aivan ilmeisesti puhemiesneuvostossa on taas hallituksen tahto otettu huomioon ja on pyritty varmistamaan, että Kemijoki-lakeja ei kumota, jotta ei pääsisi syntymään sellaista tilannetta, että eduskunta saa ottaa kantaa tähän maanvaihtoon.

Vuotos-päätökseen, jonka valtioneuvosto teki puolitoista vuotta sitten, liittyy niin paljon laittomuuksia ja valituksia, että on suoranainen ihme, jos sitä allasta koskaan päästään rakentamaan, vaikka vesioikeus joskus antaisi sen rakentamisluvan. On valitettu mm. siitä, että Lapin lääninhallitus on myöntänyt Kemijoki-yhtiölle tutkimusluvan. Tästä on jätetty purkuhakemus. Kauppa- ja teollisuusministeriön kaivosvaltausluvista on valitettu. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätöksestä peruuttaa jo myönnetty metsänparannusvarat on valitettu. Pelkosenniemen kunnan ja seurakunnan vesioikeuden päätöstä ennakoivista maanluovutuspäätöksistä on valitettu, Pelkosenniemen yleiskaavan keskeytyspäätöksestä on valitettu. Kemijärven kaupunki on irtisanoutunut Kemijoki-yhtiön neuvotteluorganisaatiosta. Kemijärven, Pelkosenniemen ja Savukosken valtuutettuja on sanoutunut irti neuvotteluorganisaatiosta. Kemijärven ja Pelkosenniemen kunnanvaltuustojen hyväksymästä ns. Vuotos-paketista, joka on neuvotteluorganisaation ns. sopimus altaan ehdoista, on valitettu. Lapin lääninhallituksen tutkimuslupasta ja kauppa- ja teollisuusministeriön kaivosvaltausluvista on tehty valitus myös Euroopan ihmisoikeustoimikunnalle. Ja koko Vuotos-hankkeesta ollaan tekemässä valitus Euroopan ihmisoikeustoimikunnalle.

Valtioneuvoston päätökset ja toimiohjeet sekä se, että viranomaiset ennakoivat vesioikeuden päätöstä, ovat saaneet aikaan allasalueen asukkaiden oikeusturvaa vaarantavan tilanteen. Allasalueen asukkailta on evätty valtion normaalit elinkeinon kehittämismäärärahat tarjoamatta mitään tilalle. Allasalueen asukkaiden oikeusapuun ei ole myönnetty valtion varoja, eikä mikään viranomainen ole ottanut asiaa hoidettavakseen, vaikka kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmän raportissa vuodelta 1991 todetaan, että oikeusapuun tarvittaisiin puoli miljoonaa markkaa vuodessa kolmen vuoden ajan. Syrjintä ja oikeusturvattomuus Vuotos-alueella tulee jatkumaan siihen asti, kunnes asiassa on lainvoimainen päätös, mahdollisesti lähes kymmenen vuotta, ellei valtioneuvosto tai eduskunta puutu asiaan.

Eduskunta kuitenkin voi puuttua asiaan. Vaikka Kemijoki-laki onnistuttaisiin eduskunnassa kumoamaan joskus ensi vuoden alkupuolella, jos sitä onnistuttaisiin siis lykkäämään seuraaville valtiopäiville, ja vaikka korkein hallinto-oikeus ei maanvaihtopäätöstä purkaisi, niin ympäristövaliokunnan käsittelyssä on edelleen lakialoite, jonka on allekirjoittanut joukko ympäristövaliokunnan jäseniä ja varajäseniä, ja sillä lailla pyritään estämään voimalaitosrakentaminen ja säännöstely tällä Kemijoen alueella, jolle Vuotoksen allas halutaan rakentaa. Olen aika varma siitä, että eduskunta pääsee joka tapauksessa äänestämään siitä lakiesityksestä joskus alkutalvesta. Kehotan edustajia hankkimaan itselleen ajankohtaista tietoa tilanteesta Vuotoksen alueella. Ne, jotka seuraavat ainoastaan valtakunnallisia tiedotusvälineitä, tietenkin ajattelevat, että Vuotoksen allas on lopullisesti ratkaistu. Mutta se, joka seuraa Lapin tiedotusvälineitä, tietää, että se on erittäin keskeneräinen asia ja asukkaiden oikeuksia on loukattu monin tavoin, kun on menty ennakoimaan vesioikeuden päätöstä.

Jos nyt haluttaisiin palata reiluihin menettelytapoihin, tämä hallituksen esitys pitäisi hyvin kii-reesti viedä läpi eduskunnassa. Mutta kuten sanottu, arvoisa puhemies, näyttää siltä, että tähänkin liittyy sitä taktikointia, jota niin monissa Vuotoksen altaan rakentamispäätöksiin liittyvissä kysymyksissä on esiintynyt. On aivan selvä asia, että hallituksen edun mukaista, sen Vuotoksen altaan rakentamista kannattavan enemmistön edun mukaista, on se, että tätä vetkutellaan uusille valtiopäiville.

Ed. N i k u l a : Rouva puhemies! Ed. Hautala esitti hyvin tiivistetysti ja selkeästi kaikki hämä-

ryydet, jotka liittyvät kumottavaksi ehdotetun lain soveltamiseen maanvaihtoiheen ja valtioneuvoston päätöksineen. Vihreät tulevat pitämään huolen, että kun asia on valtiovarainvaliokunnan tarkastettavana, myös valtioneuvoston mahdollisesti oikeudellisesti ainakin moitittava, ellei virheellinen päätös, joka tukeutuu kumottavaksi ehdotettuun lakiin, tulee perusteellisesti selvitettyksi, sikäli kuin se meistä on kiinni. Luotan siihen, että asianomaisen jaoston muutkin jäsenet haluavat tarkastaa. Tässä on todella hyvin merkittävä tilanne paitsi tietysti asiallisesti ja ympäristön näkökulmasta myös oikeudellisesti siinä suhteessa, minkälaisia päätöksiä valtioneuvosto voi vuonna 1993 tehdä lain nojalla, joka 1950-luvun alussa tarkoitettiin kertaluontoiseksi, sovellettavaksi mm. niin kauan, kunnes vesilaki saadaan aikaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton viimeksi ilmentyneessä Luonto-lehdessä liiton juristi käy myös tätä tapausta hyvin yksityiskohtaisesti lävitse, ja luulisi, että valtiovarainvaliokunnan jaoston kannattaa käsittelynsä aluksi perehtyä tuohon näkökohtaan.

Ed. P y k ä l ä i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ehdotan, että tässä tärkeässä asiassa valtiovarainvaliokunta pyytäisi myös ympäristövaliokunnan lausunnon.

Ed. H a u t a l a : Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin kannatettava ajatus sen takia, että koko tämä sotku päästäisiin kunnolla käsittelemään ja sillä tavalla voitaisiin valmistautua myös siihen päätökseen, jonka eduskunta joutuu tekemään ympäristövaliokunnassa olevasta lakialoitteesta, jonka tarkoitus on estää voimalaitosrakentaminen ja säännöstely Vuotoksen alueella Kemijoes-sa.

Kannatan ed. Pykäläisen ehdotusta, että valtiovarainvaliokunta pyytäisi myös ympäristövaliokunnan lausunnon.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Pykäläinen ed. Hautalan kannattamana ehdottanut vastoin puhemiesneuvoston ehdotusta, jonka mukaan asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Puhemiesneuvoston ehdotus ”jaa”, ed. Pykäläisen ehdotus ”ei”.

Ensimäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 81 jaa- ja 61 ei-ääntä; poissa 57. (Ään. 10)

Eduskunta on hyväksynyt puhemiesneuvoston ehdotuksen.

Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

talousvaliokuntaan:

15) Ed. Metsämäen ym. lakialoite n:o 61 tilintarkastuslaiksi

lakivaliokuntaan:

16) Ed. Hurskaisen ym. lakialoite n:o 62 laiksi velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan:

17) Hallituksen kertomus valtiovarain hoidosta ja tilasta vuonna 1992 (K 15)

Ensimäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.45.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen